

MITT i LIVET

Västanfors Västervåla församlings tidning

nr 3/12

Respekt

Bemöt andra med respekt

Att respektera andra människor även om man inte tycker lika, eller har samma bakgrund är kanske inte så lätt. Men det är nödvändigt om vi ska ha ett bra samhälle att leva i. Många av de grundläggande värderingarna i vårt svenska samhälle bygger på kristen tro, till exempel grundinställningen att alla människor är lika mycket värda oavsett ras, kön, hudfärg eller tro. Ett respektfullt bemötande gentemot varandra är ett annat exempel. Det är en utmaning för oss alla att i varje situation bemöta andra människor på ett respektfullt sätt. När jag bemöter andra människor med respekt kan jag själv få ett respektfullt bemötande tillbaka. Att våga ta ställning och säga ifrån i en nedvärderande situation och visa modet att stå upp för en annan människas rätt och värdighet är beundransvärt. Om grundinställningen är att alla människor är lika mycket värda och har samma rätt till ett gott liv så är det kanske inte så svårt.

Det här numret av församlings-tidningen Mitt i livet har temat respekt och tar upp begreppet från några olika infallsvinklar. Läs om våld i nära relationer och några tankar om respekt och rädsla. Möt Vincent och Gunvor som varit gifta i nästan 60 år och under lång tid har övat på att respektera varandras olika viljor och egenheter. Se bildreportaget om nedskräpning och om miljöer i Fagersta som har fått vara i fred från förstörelse.

Cecilia Kjellin Eriksson, redaktör

Våld i nära relationer

Mäns våld mot kvinnor omfattar fysiskt, psykiskt och sexuellt våld. Det förekommer i alla samhällsklasser och i alla åldersgrupper. Det är inte några särskilda kvinnor som drabbas och det går inte att i förväg se vilka män som är förövare. Våldet kan utövas av en närstående till kvinnan men också av bekanta eller okända män.

Enligt FN är våld mot kvinnor: *varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, samt hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, vare sig det sker i det offentliga eller privata livet.*

Världshälsoorganisationen, WHO, uppskattar i en rapport från 2005 att mellan 30 och 60 procent av alla kvinnor någon gång under sin livstid har utsatts för fysiska och/eller sexuella övergrepp.

Våld mot kvinnor är en kränkning av den kroppsliga integriteten och kvinnors grundläggande friheter och rättigheter. Det är också en brottslig handling.

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer kan förekomma mellan närstående i såväl heterosexuella som samkönade relationer och inom syskon- och andra familje- och släktrelationer. Att den utsatta har en nära relation till och ofta starka emotionella band till förövaren, försvårar möjligheten till motstånd och uppbrott. Våldet sker vanligtvis inomhus i offrets egen bostad och ökar i allvar ju längre relationen pågår. Den vanligaste formen av våld i nära

relationer utövas av en man mot en kvinna som han har eller har haft ett förhållande med. Våldet drabbar kvinnor i alla samhällsklasser oavsett klass, ålder, sexualitet, etnicitet och funktionsförmåga. Särskilt utsatta för övergrepp är kvinnor med missbruksproblem och kvinnor med funktionsnedsättning.

En stor andel våldsutsatta anmäler aldrig de övergrepp som de utsatts för i den nära relationen, och därför är mörkertalet stort.

Våldet kan vara fysiskt med knuffar, sparkar och slag och/eller olika former av sexuella, psykiska och materiella övergrepp. De kränkningar, försök till isolering och psykologisk nedbrytning som de psykiska övergreppen innebär upplevs av många som svårast att värja sig mot. Sexuellt våld omgärdas av tystnad och tabu.

Parallellt med dessa olika former av våld förekommer även hot mot den utsatta själv eller andra närstående samt attacker mot barn och eventuella husdjur.

Våldets syfte

Syftet med våldet är att etablera och utöva makt och kontroll genom att skada och skrämja. Våld i nära relationer utövas under en längre period och tenderar att öka i intensitet med tiden. På det viset kan våldet bli mer och mer förväntat och ett till viss del accepterat inslag i den utsattas vardag. Dödligt våld i nära relationer är ofta resultatet av en längre tids våldsutövning och cirka 17 kvinnor i Sverige dödas varje år av en nuvarande eller före detta manlig partner.

Vad kan en vän göra?

Att ana eller veta att någon man känner utsätts för våld skapar ofta frustration. Man vill hjälpa, men vad kan du som anhörig eller vän göra?

Lyssna och ifrågasätt inte det kvinnan berättar för dig. Den som utsätts känner ofta skuld och skam. Sådana känslor förstärks om du ifrågasätter hennes handlande eller har attityden "Vad var det jag sa?".

Var tydlig med att du inte överger henne även om hon väljer att fortsätta relationen med den som gör henne illa. Låt henne veta att om hon behöver hjälp kommer du att finnas där.

Bryt isoleringen. Fortsätt att räkna med henne och ta kontakt även om hon drar sig undan.

Källa: www.kvinnofridslinjen.se

Kvinnofridslinjen

Kvinnofridslinjen är en nationell stödtelefon för våldsutsatta kvinnor. Samtalet är gratis och registreras inte på telefonräkningen. De som tar emot ditt samtal är sociomer eller sjuksköterskor med vana att möta människor i kris eller i svåra livssituationer. De har tystnadsplikt och du kan välja att vara anonym. tel 020-50 50 50 www.kvinnofridslinjen.se

I Fagersta finns

Kvinnofridslinjen Frida
jourtelefon: 0223-128 50,
070-275 19 28 www.kjfrida.se

Tjejjouren Athena
jourtelefon: 0223-713 09
fagersta.tjejjouren.se

Kriscentrum för män i
Västmanland. www.kfmv.se
tel 021 - 41 03 08

Foto: Magnus Aronson

Ur DN's frågespalt "Fråga experten" den 24 augusti. Liria Ortiz, legitimerad psykolog och psykoterapeut svarar på en läsarfråga.

"...Våld i nära relationer är nästan aldrig en enstaka händelse. Och det är inte heller något som brukar upphöra efter en kort tid och som kan förklaras av att partnern är i en utsatt situation och tillfälligt har gått över en gräns. Våld i nära relationer handlar om mycket mer. Det är oftast frågan om en person som vill utöva makt för att upprätthålla sin egen känsla av egenvärde och kontroll. Genom att ha makt över sin partner känner man sig stark för stunden. Det här behovet ökar över tid och våldet tenderar att trappas upp, och bli alltmer brutalt. I början känner förövaren den berusande känslan av kontroll med lite våld men vänjer sig ganska snart och känner behov av mer våld och kontroll för att kunna uppnå känslan igen. Det påminner på många sätt om den toleransutveckling som vi kan se hos personer med alkohol- och drogproblem.

...Det vi kallar förnekande är ofta ett uttryck för en rädsla att inte orka med och klara av de hinder som finns på vägen vid ett uppbrott.... All forskning om motivation och förändring vid våld i nära relationer visar att den utsatta tvekar länge, och återvänder till sin partner några gånger innan det slutliga beslutet om att lämna förhållandet fattas.

...Närma dig väninnan med varsamhet, närmast ömsinhet. Visa att du förstår hennes oro både för hur det är och för att bryta upp. ...Du kan anmäla till socialtjänsten om du befärar att barnen far illa. Du behöver inte veta att det är så, det räcker med oron för detta. Som privatperson kan du vara anonym."

Respekt – Hänsyn – Fruktan...?

Om man tittar i svenskt synonymlexikon och söker på ordet respekt får man ett antal förslag: aktning, vördnad, omtanke, hänsyn, fruktan, rädsla, prestige, auktoritet och pondus. Ordet respekt har ju också olika innebörd över tiden. För yngre personer har ordet säkert en annan innebörd än för äldre. Jag stämmer därför möte med ett lite äldre par i 80-plus åldern nämligen Gunvor och Vincent Sjöström för att lyssna lite med dem hur de ser på detta.

Vincent och Gunvor Sjöström
har varit gifta i nästan 60 år.

**Text och foto:
Staffan Riddersporre**

De berättar att de träffades den 27:e oktober 1951 och förlovade sig året därpå. Ett år senare gifte de sig och ytterligare ett år senare kom första barnet. Sen har det bara rullat på. När jag frågar Vincent om han av respekt behövde fråga Gunvors far om tillåtelse att få gifta sig med Gunvor skrattar båda. Gunvor säger att han var så charmig och omtyckt av hennes föräldrar att det behövdes då rakt inte.

Omtanke och hänsyn

När jag sen frågar dem hur de ser på mina förslag på ordet respekt svarar de båda att de tycker omtanke och hänsyn är vad det handlar om. I hela deras liv och förhållande har det varit deras ledstjärna; att visa omtanke och hänsyn och ge varandra utrymme.

På min fråga om någon person som de hyser respekt för funderar de lite hit och dit men så skiner Gunvor upp och säger: "Statsministern, det är en klok och förståndig karl". Vincent hummar med och instämmer: "Ja, Reinfeldt är en person väl värd att beundra och respektera" och relaterar till nyheterna från gårdagen som statsministern medverkade i.

Har jobbat som lärare

I sitt yrkesverksamma liv var Gunvor lärare och när det gäller barn tycker hon att det är viktigt att man visar barn respekt. De "växer" med det och blir trygga med sig själva om de får uppleva ömsesidig respekt.

– Respekt är ett omfattande ord som jag anser är mycket viktigt också när man som lärare möter

en skolklass. Läraren bör känna respekt för varje elev. De ska få känna sig betydelsefulla och gå glada till sitt "jobb" i skolan. Det ger ömsesidig trygghet och ger i sin tur lugn och ro och en fin stämning i klassen. Då är det jätteroligt att vara lärare, fortsätter hon.

Ser på olika TV-program

Hur är då respekten paret emellan? Ja, efter ett förhållande som pågått i 61 år har man stakat ut vissa gränser. Jag frågar om man har två TV-apparater (vilket jag misstänker man har) och jodå, visst har man det. Vincent är ganska sportintresserad, ett intresse som Gunvor inte delar till hundra procent om man säger så. Dock, har han suttit för länge kan det hända att hon säger: "Vincent, du kan väl komma och hälsa på mig

i pausen”, vilket han gör som den snälle och charmige man han är för hänsyn, det ska man visa mot varandra.

Delar upp vardagliga sysslor

De dagliga sysslorna har man också en slags fördelning på. Det som har anknytning till teknik och maskineri har fallit på Vincents lott medan till exempel dammning, blomomsorgen och matlagningen sköts av Gunvor. Det vill säga inte all matlagning för grädda pannkakor, det gör Vincent ”för det är den enda matlagning han klarar av”, säger Gunvor. Diskningen däremot, säger hon, sköter han med den äran även om det inte är speciellt mycket teknik inblandad såvida det inte handlar om att köra diskmaskinen.

Något som också kan störa och

som båda tycker tyder på bristande respekt är den nedskräpning man ser på många ställen. Det tycks som om man inte längre orkar lägga skräpet där det hör hemma, i papperskorgen. I många länder ser man inte alls detta ofog och Gunvor nämner Singapore där ett barnbarn nyss har varit och berättat för dem hur rent och fint det var där. Förr i tiden såg man inte alls denna nedskräpning och de tror att det beror på att vi inte längre respekterar varandra och visar hänsyn mot varandra.

Båda är körsångare

Båda två har sjungit i kör i olika sammanhang i många år, över 60 år närmare bestämt varav 47 år i Västanfors kyrkokör. Många roliga stunder har det varit. Att sjunga i kör är också något som kräver

omtanke och hänsyn. Sitter man i en kör, omgiven av andra sångare vill det till att man visar ödmjukhet inför varandra. Det gäller inte bara att kunna sjunga, man måste även vara en god lyssnare.

Barn och barnbarn hälsar på

När vi så skiljs åt berättar de att de snart ska åka till sitt kära Bohuslän där de hyr ett ganska stort hus varje sommar sedan många år. Flera av barnen och barnbarnen kommer att hälsa på och det brukar bli ganska fullt i huset. Det har sex bäddar men det räcker inte till när alla kommer så några får ta med sig egen säng. När man är så många i ett hus samtidigt skulle man kunna tänka sig att det blir stökigt och trångt men om man bara visar lite hänsyn kommer det säkert att gå bra.

Respekt eller rädsla?

Det är intressant det här med respekt. Vad är det egentligen? Enligt Nationalencyklopedin är det "visad eller upplevd (tillräckligt) hög värdering av person(s) egenskaper". Det låter fint tycker jag. Vilken skön känsla att alla människor omkring mig sätter högt värde på mig som person och på mina egenskaper. Får jag tänka en stund på saken så känner jag mig väldigt speciell och viktig faktiskt. Men det gäller ju även för mig, förstås, att göra detsamma med alla människor i min omgivning, att visa dem "hög värdering". Jag kan utan omsvep säga att så är inte fallet. Inte åt något håll. Fast, jag känner mig respekterad och jag respekterar. Fast inte alltid. Hur blev det här? Ja eller nej? Respekt eller inte respekt?

Läser jag vidare i NE står det "ofta med bibetydelse av fruktan". Man kan ha respekt för vädrets makter, för döden eller chefen. Till sist kan man ha respekt för någons "ställning eller uppträdande som inger aktning".

I den bästa av världar skulle respekt vara att vi visar varandra högt värde, oavsett rang, position, ålder, titel, ekonomi osv. Jag anser att så inte är fallet. Inom skolan pratas det mycket om respekt och i läroplanen står det som ett av skolans mål att varje elev "respekterar andra människors egenvärde". Alla inom skolan, stor som liten, ska dessutom "respektera barn och personal och visa hänsyn mot andra". Det är konflikter mellan elever i skolan varje dag. Vardagliga konflikter som kommer sig av att de är nybörjare på att vara sociala

individer, som ännu inte lärt sig att ge och ta och hantera att vi är olika och har olika behov, önskemål och åsikter. Samtal om respekt och att visa hänsyn pågår hela tiden, från det att eleverna kommer på morgonen tills de går hem på eftermiddagen. Som pedagog är det viktigt att man inte bara samtalar om hur vi ska behandla varandra, utan även visar det genom vårt agerande. Ändå läser och hör man i media att elever och lärare blir utsatta för kränkande behandling, både av elever och vuxna på skolan. Då vill jag påstå att respekten för dessa människor saknas.

Som vuxen har jag ett övertag gentemot barnen eftersom jag är just vuxen. Jag skulle kunna använda min ställning och bli respekterad eftersom jag har fler verktyg, kunskaper och möjligheter än barnet. Men då är ju frågan om det är respekt jag eftersträvar och får. För inte så många årtionden sedan besatt läraren en naturlig auktoritet genom sin ställning. Ansåg läraren att en elev inte skötte sig var det fritt fram att slå barnet, eller straffa det på andra ohyggliga vis. Det viktiga var att sätta sig i respekt och aga var ett tillåtet medel för att uppnå målen. Jag tror knappast det var respekt eleverna kände för en sådan lärare, utan rädsla. Som tur är, så är inte aga tillåtet i Sverige idag. Man har heller inte respekt per automatik på grund av sin ställning. Istället är det många inom läraryrket som säger, att i skolan idag måste man som pedagog förtjäna elevernas respekt.

Samtalen om respekt i den vuxna världen upplever jag inte är lika frekventa som i skolan. Det skulle nog inte skada om det var ett vanligare samtalsämne runt kaffekoppen, än vad vädret är. Oavsett ålder så befinner man sig ju i olika ställning i olika sammanhang. På jobbet är det chefen som är högst upp, hemma kanske det är mannen som är den högst rankade och på kursen jag ägnar mig åt på kvällstid, är det jag som kan mer än bänkkamraten och har ett visst övertag. I alla situationer är det enkelt att missbruka sitt övertag och glömma bort respekten för människorna runt omkring.

En del använder sin ställning för att inge respekt, vilket då kan yttra sig som rädsla hos omgivningen. En del människor känner rädsla för sin chef, enbart för att personen i fråga är chef. Man kanske under hela barndomen har hört att chefer är onda typer som använder sin makt för att trycka ned folk. Chefen känner rädslan hos sin personal men tycker det är obehagligt. Ingen säger någonting om det, utan fortsätter att prata om regnet som har öst ner hela sommaren. Var det lika naturligt att prata om respekt och hänsyn, som om vädret, så skulle dessa två personer kunna slippa rädsla och obehag, utan att för den skull behöva trampa varandra på tårna. Personligen tänker jag börja i morgon. Då ska jag fråga mina kollegor vad respekt är för dem.

Marianne Paby

Bilderna visar två goda exempel på när människor visar respekt för det som någon annan har ställt i ordning.
Läs texten om hänsyn och nedskräpning på nästa uppslag.
Foto: Staffan Riddersporre

Att visa hänsyn mot andra

Man kan reta upp sig på många saker men det som retar upp mig mest är när man skräpar ned och inte städar upp efter sig. Bland det värsta jag har sett var en påse med blöjor och skräp som låg bredvid en bänk i Vilhelminaparken. På gångbanans andra sida satt en papperskorg på en stolpe. Det var cirka 2.5 meter mellan soffan och papperskorgen men det var tydligen för långt för den person som istället lagt påsen på backen.

Sen finns det de som skräpar ned något så fruktansvärt så man tror inte att det är sant. På vår promenad som vi brukar gå från Uggelbo och längs Ängelsbergsvägen ned mot Sundbo och sen längs sjön tillbaka kan man se både det ena och det andra, både fult och fint. I diken ser man inte bara fina blommor, det ligger ofta fullt med ölburkar som troligen kastats ut från något bilfönster. En del burkar har någon gjort sig besvär med att sätta upp på buskkvistar. Man kanske tror det går att ympa ölburkar på sly, ja man undrar ju vad det annars ska tjäna till. Vi har en väldigt fin och välordnad återvinningsstation i vår kommun men det vet tydligen inte alla om eller också är de för lata att åka dit. I en bäck som rinner ned till sjön har någon slängt ned ett antal barnvagnar, cykelhjul och en spis. Man häpnar.

Lite längre fram på promenaden finns en sak som jag är lite stolt

över. För några år sen ställde jag ned en bänk som vi hade över till en plats efter promenaden där man har fin utsikt över sjön. Det tog dock inte lång tid förrän några hade slagit sönder den. Med lite spik och plankor lagade jag upp den igen. Tyvärr tyckte nog några att den skulle gå bra att elda med i sitt nya skick. Vi fann den längre ner i viken uppeldad men skam den som ger sig. Jag hade några kärnstockar hemma, tunga som as. Dessa blev utmärkta ben och sen några rejäla plankor och till sist långa rejäla skruvar. Det blev en liten bänk som sen har fått stå i några år. Någon annan entusiast har ställt en rejäl stubbe bredvid bänken så fler får plats. Ibland har jag sett att någon har röjt sly och växtlighet vid strandkanten för att förbättra den fina vyn över sjön.

Många av våra parker i stan är riktiga oaser. En av de finaste tycker jag är Gröndalsparken i Västanfors. Stora välklippta gräsmattor och planteringar som alltid prunkar av färggranna blommor. Ett antal soffor står utplacerade längs gångarna. Det är lite märkligt dock att man så sällan ser folk vistas i parken.

På kyrkbron i Västanfors satte man för något år sen upp bilder på ett antal av de fåglar man kan förvänta sig se i omgivningarna, bland annat den fina gräsanden. När de sattes upp tänkte jag att det skulle nog inte dröja länge förrän

de skulle bli nedklottrade eller vandaliserade på något sätt men, så härligt fel jag hade. De sitter kvar där, fortfarande oförstörda.

I Ängelsberg har vi en fenomenal upplevelse i form av "Skulpturparken". Det är ett antal konstverk i skiftande skepnader skapade av många olika konstnärer genom åren. En del har fått vara med i många år t ex pyramiden som är gjord av speglar men varje år är det några nya. Det som är så fantastiskt är att konstverken får stå mer eller mindre ifred ute i det fria. Visserligen har det förekommit mindre skadegörelse och någon stöld men det har inte varit omfattande om man tänker på alla konstverk och den tid de stått där.

När jag häromdagen kom cyklande såg jag en flicka på håll, liggande på gatan bredvid sin cykel. En äldre man, morfar eller farfar, kom gående med en barnvagn mot henne men i stället för att svänga höger i korsningen på cykelbanan och gå fram och hjälpa henne svängde han till vänster. Jag cyklade dit och frågade hur det hade gått. Hon snyftade att hon fått styret i magen och lite småskrap på händer och på knäet. Det såg inte ut att vara någon större fara med henne men jag undrar hur mannen bara kunde gå förbi utan att förvissa sig om att hon inte var allvarligt skadad men han hade väl sitt liv att tänka på....

Bilden ovan: Gröndalsparken i Västanfors är en av de fina välskötta parker som finns i Fagersta.
Bilderna nedan är exempel på skräp som slängts i naturen.

**Text och foto:
Staffan Riddersporre**

Kyrkogården i Västanfors ligger vackert vid sjön Kratten och den är mycket välskött. Det säger många som kommer för att besöka sina anhörigas gravar. De sex säsongsarbetare som arbetar på kyrkogården från april till oktober fungerar som trädgårdsmästare och sköter om det praktiska jobbet för att hålla kyrkogården i fint skick.

De klipper gräs och häckar, rensar ogräs och planterar blommor. De håller grusgångarna rena från ogräs och sköter om de 2653 gravar som har gravskötselavtal*. Under några sommarveckor har säsongsarbetarna även hjälp av några feriearbetande ungdomar.

Kent Palmkvist har haft säsongsanställning på kyrkogården i tio år och han trivs bra med att jobba utomhus i ur och skur.

– Det är skönt att vara ute, säger Kent, och det är tur att vi har bra regnkläder för herregud vad det har regnat i år! Regnet är det enda han skulle välja bort om han

kunde. Annars har han inga problem med att utföra de olika momenten även om jobbet är likadant vecka ut och vecka in. När det är klart med ogrärensning på ett område är det bara att börja om på ett annat ställe. Det blir aldrig färdigt.

Kent tycker om att röja

Den här dagen står grästrimning på agendan. Kent och de andra kör med grästrimmer runt kanter där inte gräsklipparen kommer åt. Det är inte så svårt men det kräver lite precision så att man inte klipper av blommorna i rabatten.

– Jag tycker om att röja för då får man jobba ordentligt med kroppen, säger Kent, men man blir lite stel i musklerna om man har trimmat eller rensat ogräs en hel dag. Då är det inte säkert att man gör så mycket annat än vilar när man kommer hem. Dagarna på jobbet går fort. Jag tycker att jag knappt hinner hit förrän det är dags att gå hem.

Arbetarna som håller kyrkogården i trim

Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson

Fakta om begravningsavgift

Begravningsavgiften går till att bekosta skötseln av kyrkogården. Den ger också rätt till en gravplats, gravsättning och kremering och upplåtelse av kapell vid en begravningsceremoni som inte sker i Svenska kyrkans ordning. Begravningsavgift betalar alla inkomsttagare, även den som inte är medlem i Svenska kyrkan. I hela Sverige är det Svenska kyrkans församlingar som har ansvaret för begravningsverksamheten, utom i Stockholm och Tranås där det är kommunens ansvar.

Kyrkogårdsarbetare i 40 år

Zinita Nonnen har varit kyrkogårdsarbetare sedan 1973. Först jobbade hon några år i Hallstahammar och 1978 flyttade hon till Västervåla och började jobba på kyrkogården där. Nu ingår kyrkogårdarna i både Västervåla och Västansfors i hennes arbetsområde.

– Jag vill vara ute! säger Zinita, som har provat att jobba med en del annat också. Jag tycker om det här jobbet för att det varierar, och jag älskar att plantera blommor! Ingen arbetsuppgift är tråkig, men det kan bli lite enformigt om man gör samma sak vecka ut och vecka in. Det är A och O att man trivs på jobbet och jag känner aldrig någon motvilja mot att gå till jobbet. Jag tycker att säsongen går alldeles för fort, säger hon. Men det är inte lika roligt alla dagar, erkänner hon. Det är inte så kul när det är kallt eller när det regnar mycket.

Zinita tycker att säsongsarbetarna på kyrkogården har ett ansvar för att sköta kyrkogården på bästa sätt. – Vi slarvar inte över nånting, och när tanterna och farbröderna som ofta kommer hit säger att det är fint då är det belöningen för den möda vi lagt ned. Det är roligt att vi får beröm för jobbet vi gör. En del av jobbet är att ta sig tid att lyssna på folk som vill prata av sig när de besöker kyrkogården. – Det händer titt som tätt att det är någon som kommer och vill prata en stund. Ibland berättar de om graven de besöker och om sina släktingar. Vi känner igen vissa som kommer ofta och de känner igen oss, säger Zinita.

Vissa dagar blir det jobb på kyrkogården i Västervåla. Eftersom Zinita har bott nära Västervåla kyrka under många år så känner hon lite extra för den kyrkan och kyrkogården.

**gravskötselavtal – den gravrättsinnehavare som inte vill eller kan sköta graven själv kan välja att betala för att kyrkogårdens personal vårdar graven. Prisuppgifter: Grundskötsel: 450 kr/lår. Skötsel med plantering: 750 kr/lår.*

Lindgårdsskolan

Lindgårdsskolan startade 2002 och firar alltså 10-årsjubileum i år. Den 26 september blir det 10-års fest på Lindgården för skolans elever, föräldrar, personal och andra intresserade.

Lindgårdsskolan är en friskola som drivs av Västanfors Västervåla församling. Trots att skolan drivs av en församling i Svenska kyrkan så är den icke konfessionell, vilket betyder att den är öppen för alla oavsett tro. Självklart jobbar man medvetet med värdegrundsfrågor och är nog med att personal och elever respekterar varandra. Från förskoleklass till och med år sex är profilen musik. Musikprofilen bygger på idén att använda musik som ett hjälpmedel i undervisningen.

På skolan jobbar man gärna i temaperioder och NTA (Natur och teknik för alla) används i undervisningen i alla årskurser. Profilen för verksamheten i år 7-9 är naturvetenskap, teknik och hållbar utveckling.

Höstterminen 2002 startade Lindgårdsskolan med en förskoleklass (6-åringar) och en klass för elever i år 1. De 22 eleverna hade sin skolbyggnad i Sjövillan (gamla pastorsexpeditionen och kyrkoherdebostaden) bredvid Västanfors kyrka. För varje nytt läsår har det fyllts på med en årskurs vartefter eleverna har blivit äldre och i år är antalet elever på hela skolan 157.

2008 byggdes den nya Bergsvillan på Klockarberget där elever i år 4, 5 och 6 har sina klassrum.

När skolan startade hade församlingen tillstånd från Skolinspektionen att bedriva undervisning för elever från förskoleklass till och med år 6. Så småningom ansökte församlingen om ett utökat tillstånd för att få bedriva undervisning även i år 7, 8 och 9.

2009 öppnade Lindgårdsskolans högstadium för elever i år 7-9 på Sturevägen 11 i centrala Fagersta. En del av de elever som slutade nian i våras har gått på Lindgårdsskolan under hela sin skoltid.

– Det är roligt att fira att skolan har varit igång i tio år, och att vi nu har en skola för elever från förskoleklass till och med år nio. Jag är stolt över vår personal och våra fantastiska elever! säger skolans rektor Anna Segerbo.

Cecilia Kjellin Eriksson

firar 10 år!

Pianokonsert som sommarjobb

Daniel Larsson är student på Carlforsska gymnasiet i Västerås med inriktning musik. Till hösten börjar han andra året. Den 13 augusti gav han en pianokonsert i Brukskyrkan som en del av sitt arbete med "Mitt sommarprojekt". *

Pianot i fokus kallade Daniel sin konsert där han spelade mest egenkomponerad musik och några pianostycken från erkända kompositörer, både klassiskt och modernt.

Daniel berättade på ett charmigt sätt om bakgrunden till den musik han skrivit. Han kallade ett stycke för regnet och ett annat heter Vad tycker du egentligen?. Ett tredje stycke var skrivet i femtakt, vilket är lite ovanligt och ganska svårt att spela. Daniel förlitar sig helst på muskelminnet och därför använde han inte några noter under konserten. Han berättade att det är ganska krävande att lära sig så mycket musik utantill på kort tid.

Daniel började spela piano på Kulturskolan när han var tio år. Först spelade han keyboard, men efter att ha besökt en pianokonsert på Lindgården ville han bara spela piano.

Daniel framträdde med sin pianokonsert även på Lindgården och på Fagersta bibliotek.

Josephine Svärd från Fagersta var en annan av de fem ungdomar som antogs till programmet "Mitt sommarprojekt". Josephine målar med vattenfärger och hennes projekt blev en konstutställning med egna konstverk. På Lindgården fanns hennes tavlor att beskåda några dagar under sommaren.

** "Mitt sommarprojekt" är ett samarbete mellan Fagersta kommun och Leader Bergslagen med medel ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Den som går i åk 1 eller 2 på gymnasieskolan kan söka eget sommarlovsprojekt som feriearbete.*

Text och foto: Cecilia Kjellin Eriksson

Vem är du?

Mikael Svärdsudd förskolechef

Mikael Svärdsudd, 33, är född och uppvuxen i Piteå. 2003 flyttade han på grund av arbete till Västerås, och där bor han fortfarande med sin sjuåriga dotter.

Micke är intresserad av sport och det har präglat hela hans liv och uppväxt. Han spelade bland annat ishockey under 20 års tid när han bodde i Norrland. Numera ägnar han fritiden mest åt egen träning och familjen.

Micke är utbildad grundskollärare med inriktning mot matematik och NO, och han har jobbat i alla årskurser från år 1 till år 9. Senast arbetade han på kommunala Trollbacksskolan i Västerås, men har även jobbat på Rotundaskolan, som är en del av friskoleföretaget Pysslingen.

– På Pysslingen jobbade alla pedagoger tillsammans – lärare, förskollärare och fritidspedagoger, och därför känner jag att jag har god inblick i förskolevärlden, säger han.

I juni började Micke som förskolechef på församlingens friförskola Linden. Han fick nys om jobbet efter att under en tid ha känt att han var redo att gå vidare i sitt arbete och jobba med ledarskap.

– Verksamheten på Linden drivs på ett sätt som jag sympatiserar med. Utomhuspedagogik och tematiskt arbete gillar jag samtidigt som det är viktigt att ge utrymme för fri lek. Att se barnets förmågor är en viktig utgångspunkt, hävdar Micke. Jag vill förädla, utveckla och förbättra arbetsmetoderna. Som förskolechef är jag ansvarig för verksamheten samtidigt som jag vill ge personalen utrymme och förtroende. Jag vill

Text och foto: Cecilia Kjellin Eriksson

uppmuntra dem att tro på det de gör och våga lyckas. Verksamheten ska stå för en kvalitet, och det är mitt ansvar som chef att se till att det blir så.

Micke är också ansvarig för församlingens öppna barnverksamhet som kommer att fortsätta med Öppen förskola och barngrupper som tidigare. Samma personal jobbar både i den öppna barnverksamheten och på förskolan för att skapa en röd tråd.

– Det är naturligt att den öppna barnverksamheten har en kristen profil medan förskolan är neutral. Föräldrar väljer om de vill att deras barn ska delta i den profilerade öppna verksamheten medan förskolan ska finnas för alla. Det är bra att båda delarna finns.

– Det känns inspirerande och roligt att få vara med på det här tåget, säger Micke. Det är jättespännande och jag lär mig nytt varje dag.

Välkommen till våra verksamheter

Barnverksamhet

Öppen förskola

Måndag 09.00 – 11.30 på Lindgården

Onsdag 13.00 – 15.30 på Lindgården

Fredag 09.00 – 11.30 på Lindgården

Obs! Nya tider

Vi frågar ring Anna Binning tel 434 27 eller 434 00 (vxl)
Ingen anmälan behövs till Öppna förskolan. Välkomna!

Familjecentralens Babyöppet

för föräldrar och barn 0–12 månader Onsdag 09.00–12.00
i Familjecentralens lokaler på Bergslagssjukhuset (vid BVC)
Kontaktperson: Anna Binning tel 434 27

Fasta grupper på Lindgården

Minimaler (barn födda 08–09) Torsdag 09.00 – 11.00

Maximaler (barn födda 07) Måndag 13.00 – 15.00

Miniorer (barn födda 04–06) Torsdag 14.00–16.00

Vid frågor ring Anna Jokela tel 434 28 eller 434 00 (vxl)

Musik för barn

Obs! Nya tider

Sånglek barn 0–6 år och föräldrar Torsdag 16.15–17.00

Körledare: Britt-Marie Frid Andersson

Vid frågor ring Mikael Svärdsudd, förskolechef och ansvarig
för barnverksamheten tel 434 79.

Barnkören Barn 6–8 år Torsdag 17.00–17.30

Körledare: Maria Webb (sept) tel 434 37,

Britt-Marie Frid Andersson (from okt).

MusiKul-kören Barn 9–12 år Torsdag 17.45–18.30

Körledare: Maria Webb (sept) tel 434 37,

Britt-Marie Frid Andersson (from okt).

Rockskola Rockskolan bygger på att ett gäng kompisar vill
lära sig spela tillsammans. Ålder: mellan- och högstadium.
Kontakta Daniel Eklund tel 0223-434 11 för info

Titta in på hemsidan för mer information om våra
verksamheter www.svenskakyrkan.se/vastanfors

Körer för vuxna

Gospelkören Voices of Joy

tisdagar kl 18.00–20.00 i Brukskyrkan

Körledare: Susanne Bågenfelt, tel 076-7609634

Kyrkokören

onsdagar kl 18.30–20.00 på Lindgården

Körledare: Maria Webb, tel 434 37

Projektkör - rock och pop

För dig som tycker att det är roligt att sjunga, men inte vill binda upp dig för en hel termin. Män och kvinnor, tonåringar och pensionärer är välkomna. 5–7 repetitionstillfällen inför varje projekt/konsert. Några exempel på projekt som vi tidigare har genomfört: Ted Gärdestad, U2, Beatles, Faurés requiem, Dvoraks mässa i D-dur, Haydn, Påsknattsmässa. Titta in på hemsidan för information om repetitionstider eller kontakta körledare Lena Martinsson tel 0223-434 38, mejl: lena.martinsson@svenskakyrkan.se. Nästa rock och popmässa blir den 30 september kl 18 i Västanfors kyrka.

Dessa verksamheter bekostas med medel från kyrkoavgiften.

Träffpunkter

Sopplunch i Brukskyrkan

Varje onsdag kl 12 firas middagsbön i Brukskyrkan. Efter andakten äter vi soppa tillsammans. Självkostnadspris 30 kr.

Torsdagsträff på Stolpvreten

Välkommen till torsdagsträff med andakt, allsång o fika på Stolpvreten varannan torsdag (jämna veckor) kl 13.30–15

Måndagsträff i Västervåla sockenstuga

En måndag i månaden kl 14 i Västervåla Sockenstugan. Vi träffas och fikar, samtalar, och firar andakt tillsammans.

Öppet hus/packgruppen

Varje torsdag kl 13.30–15.30 på Lindgården träffas vi för att tillverka babypaket till nyfödda barn i flyktingläger i Algeriet. Vi syr babykläder, stickar filtar och packar.

Samtalsgruppen Text och tanke

Torsdagar vissa veckor kl 16.45–18.30 på Lindgården. En samtalsgrupp med utgångspunkt från litteratur i olika genrer. Samtalsledare: Li Lundberg, präst, tel 0223-434 12

Päiväpiiri

Varje tisdag eftermiddag kl 13–15 träffas finsktalande personer i Brukskyrkan. En inbjuden gäst står för programmet, och gruppen har även en enkel andakt och fikar tillsammans.

Åvestbo syförening

Varannan tisdag kl 14 träffas Åvestbo syförening på Lindgården. Varje höst ordnar syföreningen en handarbetsauktion då de säljer sina alster till förmån för Hela världen – Svenska kyrkans internationella arbete.

Besöksgruppen

Besöksgruppen består av medmänniskor som vill göra en insats inom kyrkans diakonala (sociala) arbete. Besöksgruppen träffas regelbundet för egen fortbildning och samvaro. Kontakta Li Lundberg, präst, tel 0223-434 12.

Sorgegrupp

Sorgegrupper finns för den som mist sin livskamrat eller en mycket nära anhörig. Varje grupp träffas fem gånger under en termin och avslutar med en dagsutflykt tillsammans. En ny sorgegrupp startar varje termin. Kontaktpersoner: diakon Ingrid Östborg tel 434 16 och Li Lundberg, präst, tel 434 12.

Foto: Johnny Pesola

Förmånstagarförordnande till sambo

Fråga: Som förmånstagare till min kapitalförsäkring står make/maka/sambo eller, om sådan inte finns, barn. Jag är sambo sen många år och har ett vuxet barn i ett tidigare förhållande. Min önskan är att försäkringen ska tillfalla min sambo. Är nuvarande formulering tillräcklig? Jag undrar även om mitt barn måste få reda på att min sambo får dessa pengar? //E

Svar: Din sambo är förmånstagare till din försäkring. Det innebär att han/hon får ut din försäkring när du avlider. Förmånstagarförordnandet till din sambo gäller alltså.

En försäkring som faller ut till en förmånstagare ingår inte i dödsboets egendom och tas inte upp bland tillgångarna i bouppteckningen. Försäkringen måste dock antecknas i bouppteckningen där det ska framgå vilken försäkring det gäller, vem som är förmånstagare samt vilket belopp. Detta går inte att undanhålla från ditt barn.

Jag vill även påminna om att förmånstagarförordnandet endast gäller försäkringen. Om du önskar att din sambo ska ärva dig måste du upprätta ett testamente, eftersom sambor inte ärver varandra enligt lag.

Ida Jansson, jurist

Kan fars fru hålla mitt arv?

Fråga: Jag är särkullbarn och undrar om det finns någon bestämd tid efter den registrerade bouppteckningen som min fars fru måste sätta in mina pengar, min arvslott. Eller kan hon dra ut på det så att jag i praktiken aldrig får ut mitt arv? //Erik

Svar: Det finns i lagen ingen tidsgräns för när ett arvskifte ska ske. Innan en fördelning sker måste samtliga dödsbodelägare vara överens om fördelningen. Du har alltid rätt att till tingsrätten ansöka om att det utses en skiftesman. Denne ska försöka jämka ihop parterna och ytterst kan han göra ett tvångsskifte.

Om boets behållning understiger fyra gånger det basbelopp som gäller per dödsdagen så har efterlevande make/make rätt att behålla all egendom och du får vänta på ditt arv tills efterlevande maken avlidit. För dödsfall under år 2012 är basbeloppet 44.000 kronor. Understiger behållningen 176.000 kronor så ärver du inget nu.

Ida Jansson, jurist

Kyrkans Allmänna Juridiska Byrå

Ida Jansson, jurist tel 0223-434 76
Hanna Norén, jurist tel 0223-434 77

Gudstjänster i höst

Sö 23/9 kl 10

Familjegudstjänst i Västanfors kyrka.

Sö 30/9 kl 18

Rock- & popmessa i Västanfors kyrka. "Jag skulle inte va nånting om du inte fanns". Låtar med svenska texter. Rock- & popkören och musiker.

Sö 7/10 kl 14 Kristus i konsten.

Temagudstjänst i Västanfors kyrka.

Sö 21/10 kl 10

Familjegudstjänst i Västanfors kyrka.

Lö 3/11 Alla helgons dag

kl 11 Finsk minnesgudstjänst i Brukskyrkan.

kl 16 Minnesgudstjänst i Västervåla kyrka.

kl 18 Minnesgudstjänst i Västanfors kyrka med Kyrkokören.

Sö 4/11 kl 18

Musikgudstjänst i Västanfors kyrka.

Sö 18/11 kl 10 Diakonins dag

Gudstjänst i Västanfors kyrka.

Sö 2/12 kl 10 Familjegudstjänst i Västanfors kyrka med dopfest.

Sö 2/12 kl 15 Adventsgudstjänst i Brukskyrkan med Kyrkokören.

Sö 9/12 kl 13

Gudstjänst på Hembygdsgården i Västervåla. Adventskaffe serveras.

Lö 15/12 kl 17

Gränslösa julkonsert i Västanfors kyrka.

Sö 16/12 kl 10 Familjedag i Västervåla med gudstjänst och luciafirande.

I Brukskyrkan firas gudstjänst kl 15 varannan söndag (udda veckor). Se predikaturen i Fagersta-Posten eller församlingens hemsida för mer info.

Malingsbo firar 10 år

Malingsbo rehabcenter startade sin verksamhet på Malingsbo herrgård hösten 2002 och firade i år 10-årsjubileum den 11 september. På programmet stod bland annat ett föredrag av skådespelaren och författaren Benny Haag utifrån hans bok "Mod, makt och motstånd." Remitter, tidigare klienter och andra intresserade var inbjudna att delta i firandet.

Malingsbo rehabcenter är ett behandlingshem för personer i arbetslivet med missbruksproblem, och drivs av Västanfors Västervåla församling. Läs mer i nästa Mitt i livet som kommer ut den 17 december.

Vårdstipendium

Västanfors Västervåla församlings vårdstipendium tilldelades i år Nadja Karjalainen i samband med studentfirandet på Brinellskolan den 16 juni.

Stipendiet delas ut till elev folkbokförd inom Västanfors Västervåla församling som avslutar sitt tredje år på gymnasieskolans omvårdnadsprogram vid Norra Västmanlands Utbildningsförbund och som under studierna visat praktisk fallenhet i omvårdnadsarbete, empati vid bemötandet av patienter och vårdtagare samt intresse och engagemang i omvårdnadsstudier.

Ny personal

Maria Webb har fått jobb som kyrkomusiker i församlingen.

Lindgårdsskolan har anställt lärarna Ulrika Pettersson och Andreas Blomqvist inför höstterminen 2012.

Aino Johansson är förskollärare och arbetar på förskolan Linden.

Seppo Leppänen har anställts av Västerås stift för att jobba med finskspråkig verksamhet i flera församlingar, och har bland annat finskspråkiga gudstjänster i vår församling.

Välkommen att vara med i en sorgegrupp

Sorgegrupper finns för den som mist sin livskamrat eller en mycket nära anhörig. Det kan göra gott att få dela sitt nya liv med andra som är i samma livssituation. Det kan både stödja, berika och trösta att få berättat om sina tankar och känslor, eller att lyssna på hur andra upplever sin situation.

Varje grupp träffas fem gånger under en termin och avslutar med en dagsutflykt tillsammans. Följande onsdagar träffas vi på Lindgården klockan 13.30 - 15.30 under hösten 2012: den 19/9, 3/10, 24/10, 7/11, 5/12 och en dagsutflykt den 16/1 2013.

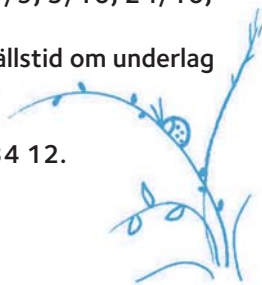
Det finns även möjlighet att ordna en grupp på kvällstid om underlag finns. Välkommen med din anmälan genom att ringa till församlingsexpeditionen tel 0223-434 00.

Frågor? Kontakta Li Lundberg, präst, tel. 0223-434 12.

e-post: li.lundberg@svenskakyrkan.se

eller Ingrid Östborg, diakon, tel. 0223-434 16.

e-post: ingrid.ostborg@svenskakyrkan.se

Klädbytardag

Lördag 6 oktober kl 10-12 på Lindgården

Välkommen till Lindgården för att sälja och köpa barnkläder och leksaker. Klockan 9 öppnar vi för er som vill sälja, så att ni kommer in och kan förbereda. Ni som vill handla är välkomna kl 10.

Ring Anna Binning tel 0223-434 27 för att boka bord (gratis).

Välkomna önskar personalen på öppna förskolan!

MITT i LIVET

Ansvarig utgivare: Henrik Rydberg, tel 434 10. **Redaktör:** Cecilia Kjellin Eriksson, tel 434 06. **Repro:** TEXT & REPRO, Västerås. **Tryck:** PRIMATryck, Hallstahammar. **Omslagsfoto:** Magnus Aronson. Redaktören svarar för osignerat material.

WWW.SVENSKAKYRKAN.SE/VASTANFORS

Svenska kyrkan
VÄSTANFORS VÄSTERVÅLA

Foto: Peter Nyblom

Nu har Västervåla kyrka fått ett eget bårtäcke

På Hembygdens dag den 22 juli överlämnades det nya bårtäcket i Västervåla kyrka. Tio händiga kvinnor i gruppen Världsarvskviltarna har på förfrågan från församlingen sytt bårtäcket som kan användas som kistdekoration i stället för blommor vid begravningar i Västervåla kyrka. Färgerna på de 24 olika tyger som använts i det vackra lapptäcket är noga utvalda utifrån färgsättningen i kyrkorummet. Bårtäcket är drygt tio kvadratmeter stort och är gjort i lappteknik. Planeringsarbetet började redan våren 2011 och deltagarna i sygruppen har ägnat närmare 600 arbetstimmar åt att mäta, skära, stryka och sy de olika lapparna som sedan har sytts ihop till ett enda stort tygstycke. Själva kviltningen* har de fått hjälp med av en firma som har en kviltmaskin. Församlingen har bekostat materialet och sygruppen har stått för det praktiska arbetet.

**kvilta - att sy ihop två lager tyg med någon typ av fyllning emellan.*

Foto: Peter Nyblom